

- Олександрівна Сисоєва. – Хмельницький : ХГПА, 2008. – 324 с.
9. Теория и практика дистанционного обучения : Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева; под ред. Е.С. Полат. – М. : Академия, 2004. – 416 с.
 10. Тимошенко О. В. Особливості організації дистанційної форми навчання майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах України / О. В. Тимошенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. - 2014. - Вип. 118(2). - С. 237-242.

Флентей Й.

Науковий керівник – доц. Наумчук В. І.

МЕТОДИКА УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ

Актуальність дослідження. Одним із найпопулярніших видів спорту, особливо серед дітей та підлітків, є футбол. Сучасний футбол формує здоровий спосіб життя, залучає до занять фізичною культурою і спортом. Враховуючи виховну, соціальну та оздоровчу значущість футболу, в Україні створено систему безперервної футбольної освіти: уроки фізичної культури, що реалізуються на навчальному матеріалі футболу – секції з цього ігрового виду спорту при загальноосвітній школі – змагання серед шкільних гуртків з футболу – змагання на призи клубу «Шкіряний м'яч» – Дитячо-юнацька футбольна ліга.

Питання планування навчально-тренувального процесу в футболі вивчали Г. Лисенчук, В. Костюкевич, І. Максименко, Г. Монаков розвиток фізичних якостей футболістів досліджували В. Бажанов, Є. Скороходов, В. Вижгін та інші науковці. Розробкою інноваційних технологій навчання школярів футболу займалися С. Андреев, А. Васильчук, Й. Фалес, І. Швигов. Проблему реалізації уроків фізичної культури на матеріалі футболу розробляли К. Віхров, Є. Столітенко, В. Соломонко, В. Наумчук та інші вчені.

Якісне вирішення різноманітних завдань фізичного виховання школярів засобами футболу вимагає системного і планового використання широкого спектру форм організації роботи, впровадження сучасних методик, нових інформаційних та наочних технологій, покращання якості комплексного контролю за навчально-виховним процесом, належного матеріально-технічного забезпечення.

Мета статті – розкрити зміст методики удосконалення фізичного виховання учнів середнього шкільного віку засобами футболу.

Результати дослідження та їх обговорення. В основу формування експериментальної методики були покладені загальнометодичні та специфічні принципи фізичного виховання, що обумовлюють певну послідовність реалізації змісту та способів спільної діяльності всіх учасників педагогічного процесу. Удосконалення фізичного виховання учнів середнього шкільного віку засобами футболу передбачає такі взаємопов'язані компоненти:

I. Педагогічні завдання.

Реалізація завдань фізичного виховання школярів засобами футболу.

Система конкретних завдань щодо оволодіння навчальним матеріалом.

Можливі труднощі та помилки під час вивчення ігрових прийомів, розвитку фізичних й особистісних якостей, шляхи їх усунення.

II. Планування і розподіл навчального матеріалу.

Послідовність проходження навчального матеріалу за семестрами і на конкретному занятті.

Взаємозв'язок певного ігрового прийому з іншими руховими діями та модулями навчальної програми.

III. Забезпечення передумов навчання ігровим прийомам.

Теоретичні знання.

Достатній руховий досвід.

Необхідний рівень розвитку фізичних якостей.

IV. Форми навчання.

Засвоєння техніки і тактики футболу під час урочних занять.

Удосконалення ігрових прийомів та фізичних якостей в ході самостійної роботи.

V. Засоби і методи вирішення педагогічних завдань та профілактика виникнення помилок.

Організація навчання й виховання.

Комплекс засобів розв'язання конкретного завдання.

Комплекс методів і методичних прийомів навчання й виховання.

Дозування навантажень.

VI. Контроль та самоконтроль.

Важливою складовою експериментальної методики, яка виступає обов'язковим аспектом професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичної культури, є цільова проблематика. Вона пов'язується з образом гармонійного, прагнучого до всеосяжної повноти та цілісності розвитку потенцій особистості школяра. З'ясування та конкретизація цілей становить головний зміст навчання й викладання, оскільки педагог постійно ставить певні цілі та завдання, обґрунтовує їх, вивчає хід реалізації, аналізує отримані результати та визначає нові цілі.

Планування фізичного виховання школярів, що реалізовувалося за експериментальною методикою, передбачало складання графіку проходження навчального матеріалу варіативного модуля «Футбол» для учнів 7-го класу на уроках фізичної культури. Цей документ є деталізованою програмою, що розкриває й уточнює як змістову організацію, так і методику послідовного навчання ігровим прийомом та виховання фізичних якостей. Він розроблявся на основі державних документів планування – навчального плану та навчальної програми з урахуванням конкретних організаційно-педагогічних умов, у яких здійснювався навчально-виховний процес.

Оволодінню технікою і тактикою футболу передувало забезпечення передумов навчання ігровим прийомом. Зокрема дидактична складова занять включала надання школярам теоретичних відомостей. Формування рухових умінь і навичок супроводжувалося необхідними поясненнями із зазначенням змісту та послідовності виконання рухових дій, вимог до їх реалізації, фізичних якостей, що забезпечують ефективність конкретного ігрового прийому, висвітлення його значення для ігрової та змагальної діяльності, місця і ролі у фізичному вихованні й спортивній підготовці. Учні дізнавалися, виконання яких саме фізичних вправ сприятиме оволодінню певним ігровим прийомом, де, для чого, яким чином і за яких умов використовується та чи інша рухова дія. Таким чином навчальний матеріал ставав важливим й значущим для школярів, що уможлилював їх активну, усвідомлену і творчу діяльність.

У процесі вивчення ігрових прийомів та удосконалення фізичних якостей нами враховувалися їх сенситивні періоди, закономірності взаємодії рухових здібностей, специфіка футболу, зміст навчального матеріалу, статеві-вікові й індивідуальні особливості учнів, їх руховий досвід, матеріально-технічне забезпечення навчально-виховного процесу.

Розроблена методика передбачала вивчення футболу на уроках фізичної культури, а також під час секційних занять, змагань з футболу, спортивних свят з ігровими програмами та у формі самостійних занять.

Під час навчання школярів ігровим прийомом футболу ми дотримувалися таких вихідних положень:

1. Формулювання назви і показ ігрового прийому.
2. Пояснення ігрового прийому, що вивчається – його аналіз, із зазначенням змісту і послідовності виконання рухових дій, фізичних якостей, які забезпечують якісне виконання технічного елемента, вимог до виконання, висвітлення його значення для ігрової та змагальної діяльності, місця і ролі у фізичному вихованні й спортивній підготовці.
3. Демонстрація ігрового прийому за допомогою технічних засобів навчання та наочності.
4. Апробація ігрового прийому учнями.
5. Реалізація запланованих загальнорозвивальних, підготовчих (підвідних, імітаційних, спеціальнорозвивальних) та основних (змагальних) вправ, що вимагає попередньої роботи вчителя щодо визначення змісту і послідовності засобів навчання з урахуванням контингенту учнів, етапів навчання ігровому прийому, місця уроку у циклі занять, матеріально-технічного забезпечення.
6. Профілактика та способи виправлення помилок.
7. Виконання ігрового прийому різними способами у спрощених, стандартних, варіативних, ускладнених умовах, у поєднанні з іншими техніко-тактичними діями футболу та вдосконалення його в ігровій і змагальній діяльності.
8. Аналіз та оцінка виконання ігрового прийому.
9. Надання методичних вказівок для самостійної роботи учнів щодо вдосконалення ігрового прийому [3, С.24].

Вивчення ігрових прийомів здійснювалося з використанням спеціально розроблених вправ, об'єднаних у навчальні комплекси, які відповідали етапам навчання і підпорядковувалися основним дидактичним принципам.

Вирішення виховних завдань передбачало реалізацію вправ, спрямованих на розвиток спритності і пружкості, координаційних й швидкісних здібностей у підготовчій та першій половині основної частини заняття. Вправи, що вимагають прояву сили, швидкісно-силових здібностей, а також спеціальної витривалості виконувалися у другій половині основної частини заняття. У заключній частині заняття вправи на розслаблення та розтягування дозволяли покращити гнучкість дітей.

Експериментальна методика передбачала використання різноманітних методів і методичних прийомів навчання й виховання, а саме наочні методи – показ учителем, демонстрація на схемі та відео, перегляд навчальних занять і офіційних змагань; словесні методи – розповідь, пояснення, вказівка, зауваження, переконання, бесіда; практичні методи – методи чітко регламентованих вправ, ігровий метод, змагальний метод. Методи чітко регламентованих вправ включали методи навчання руховим діям – метод навчання вправ загалом (у цілому), метод навчання вправ по частинах, метод поєднаного впливу і методи виховання фізичних якостей – методи стандартних вправ, методи перемінних вправ.

Необхідною складовою експериментальної методики виступав контроль та самоконтроль, який розглядався у трьох аспектах: як елемент загального керівництва процесом; як набір спеціальних заходів педагогів; як забезпечення зворотного зв'язку з метою спостереження за станом дітей. Зазначення кількісно-якісних показників характеристик пропонованих вправ дозволяло оцінити ефективність підібраних засобів, методів, умов їх реалізації та відповідність конкретним педагогічним завданням. Водночас діяльність кожної дитини передбачала дії самоконтролю, зокрема самооцінку і самокорекцію. Самооцінка включала виділення власних знань, умінь, навичок щодо опанування гри в футбол та зіставлення їх з вимогами, що ставляться до учня. На цій основі юний футболіст як самостійно, так і за допомогою вчителя корегував подальшу свою діяльність.

Висновки. Розроблено експериментальну методику вдосконалення фізичного виховання учнів середнього шкільного віку, яка визначає організаційно-методичні основи використання футболу у цьому педагогічному процесі, а саме: успішне вирішення системи педагогічних завдань, належне планування та розподіл навчального матеріалу, забезпечення передумов навчання ігровим прийомам, використання різноманітних форм занять, відповідних комплексів засобів та методів педагогічного впливу, що вправно дозуються і регулюються, а також заходи контролю і самоконтролю. Удосконалення фізичного виховання учнів середнього шкільного віку засобами футболу може бути забезпечене на основі єдності вищеназваних компонентів та повної реалізації кожного із них.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Віхров К. Л. Футбол у школі: навчально-методичний посібник / К. Л. Віхров. – К.: Комбі ЛТД, 2002. – 255 с.
2. Костюкевич В. М. Футбол: Навч. посібник для студ. фак. фіз. виховання / В. М. Костюкевич. – Вінниця: ВАТ Віноблдрукарня, 1997. – 260 с.
3. Наумчук В. І. Теоретико-методичні основи навчання спортивним іграм: Навчальний посібник / В. І. Наумчук. – Тернопіль: Астон, 2014. – 180 с.
4. Швыков И. А. Футбол в школе / И. А. Швыков. – М.: Терра-Спорт, Олимпия Пресс, 2002. – 144 с.

Хоптовий А.

Науковий керівник – доц. Наумчук В. І.

МЕТОДИКА УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ШКОЛЯРІВ НА СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТТЯХ З ФУТБОЛУ

Актуальність дослідження. Удосконалення системи фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів передбачає пошук та розробку нових форм, засобів і методів навчально-виховної, спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи. При цьому важливим інструментом педагогічного впливу виступає футбол – один з найпопулярніших й доступних видів спорту.